ASOS JOURNAL
The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 56, Ekim 2017, s. 630-647

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
19.09.2017

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date
30.10.2017

Merve Nil KÜÇÜKERBAŞ
Dokuz Eylül Üniversitesi, Seramik ve Cam Tasarımı
nilkucukerbas@hotmail.com

Doç. Dr. Efe TÜRKEL
Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik ve Cam Tasarımı
efeturkel@gmail.com

SERAMİK SANATINDA SÜRREALİZM

Öz

20. yüzyılın en önemli sanat akımlarından biri olan sürrealizm, resmi olarak 1924 yılında doğmuş ve sonrasında küresel bir olguya dönüşmeyi başarmış bir sanat akımıdır. Yüzyılın başındaki savaşın ve Endüstri Devrimi'nin etkisiyle değişen insanın iç dünyasını, sosyoloji, felsefe ve psikoloji bilim dallarının rehberliğinde incelemiş olan sürrealistler, insan doğasının genel olarak us dışı olduğunu savunup kendilerine yeni bir gerçeklik olgusu yaratmışlardır. Sürrealistlerin yarattıkları us dışına dayanan bu yeni gerçeklik olgusunun kültürümüze son yüzyılın herhangi başka bir sanat akımından daha fazla nüfuz ettiği görülmektedir.Ayrıca 20. yüzyılda, kültür ve sanat alanında devrim niteliğinde gerçekleşen pek çok yenilikle beraber seramik malzemenin de algılanış biçimi değişmiştir. Seramik salt gelenekçi ve işlevsel tavrından sıyrılmaya başlayarak Picasso, Miro ve Matisse gibi ustaların elinde farklı üsluplara sahip eserlere dönüşmüştür. Bunun devamında seramik sanatı, sürrealizmle birlikte hem biçimsel hem de kavramsal açıdan yeni bir anlatım diline kavuşarak günümüze kadar süregelen yenilikçi bir tavır sergilemiştir. Bu çalışmanın amacı sürrealizm akımının, çağdaş seramik sanatı üzerindeki etkisini incelemektir.

Anahtar kelimeler: Sürrealizm, Seramik, Plastik Sanatlar, Seramik Heykel, Sanat Akımı

SURREALISM IN CERAMIC ART

Abstract

Surrealism was one of the most important art movements of the 20th century, which was officially born in 1924 and following turned into a global phenomenon as an art movement. Surrealists, whom investigated the inner world of human by the help of sociology, philosophy and psychology that had been changed by the war at the beginning of the century and Industrial Revolution, created a new reality for themselves by virtue of admitting human nature out of senses. This new reality concept, which created by the surrealists and based on the unconscious, seems to influence our culture more than any other art movements of the last century.Also, perception of ceramic material evolved by many revolutionary changes on art scope in 20th century. Ceramic turned into different tone artworks on hands of Picasso, Miro and Matisse contrary to its absolute traditional and functional manner. Following this, ceramic art has reached new formal and conceptual language with surrealism and has demonstrated an innovator attitude until today. The aim of this study is, to analyze the impact of the surrealist movement to contemporary ceramic art.

Keywords: Surrealism, Ceramic, Plastic Arts, Ceramic Sculpture, Art Movement

Giriş

Sürrealizmin kapsamlı olarak ele alınmadan önceki oluşum süreci incelendiğinde, o dönem ve sonrasındaki pek çok akımı etkileyen ve aslında bir anti-sanat hareketi olan Dada çıkışlı olduğu görülmektedir. Dada'nın oluşum süreci ele alındığında ise 20.y.y.'ın başlarındaki pek çok toplumsal yeniliğin veya buhranların yaşandığı fırtınalı bir değişim sürecinin yarattığı dönemin irdelenmesi gerekir. Birinci Dünya Savaşı'nın ve Rus Devrimi'nin dünyanın algılanışını derinden değiştirdiği bu zamanlarda makine çağının getirdiği yenilikler de insanların farkındalığını ve yaşam biçimlerini kökten bir değişime uğratmıştır (Hopkins, 2006 : 17).

Birinci Dünya Savaşı öncesinde dehadan ve cüretkârca yeniliklerden hiç de yoksun sayılmayan Avrupa'da savaş sonrasında, sanatçıların savaşa ve yoksulluğa duydukları ağır politik tepki ve benimsedikleri anti-militarist tutum özellikle Dada'nın oluşumuna zemin hazırlamıştır. 1916'da doğan ve 1920'lerin başlarında artık olgunlaşmış olan Dada akımı geleneksel burjuva sanat görüşünü alt üst etmeyi amaçlayan uluslararası ve isyankâr bir anti sanat olgusudur (Hopkins, 2006:11-25).

Dada 1916 yılında Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasından iki yıl sonra 1916'da savaşta tarafsız ülkelerden biri olan İsviçre'de başlamıştır. Bu süreçte Avrupalı pek çok sanatçı da Zürih kentine yerleşerek savaşın yarattığı toplumsal yıkımı ve katliamı tartışırlarken yazar Hugo Ball, sanatçı ve şair Jean Hans Arp ve şair Tristan Tzara öncülüğünde edebi bir akım olarak ortaya çıkmıştır (Hodge, 2016 : 116). Dada hareketi zaman içinde önce Berlin ve Köln'e 1919 yılının başlarında ise Paris'e ulaşmıştır. Plastik sanatlarda Dada'nın öne çıkışı kendisini Dada'nın nihilizm[1] elçisi olarak adlandıran ressam-şair Francis Picabia'nın Zürih'ten Fransa'ya

[1] Nihilizm : Latince'de 'hiç' anlamına gelen *nihil* sözcüğünden türetilen Nihilizm, her şeyin anlamdan ve değerden yoksun olduğunu savunan felsefi görüştür.

gelişiyle başlayan ve Paris Dadası olarak tanımlanan hareketle ilişkilendirilir. Picabia Paris'te ülkesini yeniden ziyaret eden Duchamp'ı ağırladığı sıralarda Duchamp'ın çevresine karşı takındığı gizemli tavır, Paris Dadasının merkezi olma amacındaki, "De Literatture"[2] dergisinin etrafında toplanmış bir grup genç Parisli şairin ilgisini çekmeyi başarmıştır. Louis Aragon, Theodore Frankel, Paul Éluard, Philippe Soupault'unda aralarında bulunduğu bu gruba André Breton liderlik ediyordu (Hopkins, 2006:34).

Geleceğin hemen hemen tüm sürrealistleri gibi Dada toplantılarına katılan Breton bir dönem kendine, 1920'li yılların başında Paris'e gelen Tzara'yı örnek almış olsa da daha sonraları kendini Tzara ve Picabia'dan uzaklaştırarak farklı bir bakış açısı benimsemiş ve kaçınılmaz şekilde avangardın liderliğini üstlenmiştir (Hopkins, 2006:35). Temelde başka yerlerdeki Dada manifestoları gibi fazla eskimiş bir sanat söylemine savaş açan Paris Dada'sının açıkça yadsımacı bir tavrı olduğu görülmektedir. Fakat 1922'nin ortalarında Paris Dadasının son canlanışı kendi yadsımacı tavrında çamura saplanmıştı. Breton 'un organize ettiği "Congres de Paris (Paris Kongresi)" bu avangart etkinliğin ölümüne işaret ediyor ve açıkça söylemese de Dada'nın sakındığı şeye (sanat tarihindeki başka bir hareket olmaya) dönüştüğünü ima ediyordu.

1922'den 1924'e dek birkaç yıl boyunca Dada ve Gerçeküstücülük arasında geçiş dönemi yaşandı, katılımcılar bu devreyi "Mouvement Flou"[3] olarak adlandırdılar. Sürrealizm hiçbir zaman metapsişik araştırma enstitüsü gibi davranmamışsa da, deliliğin kıyısında yapılan denemeler bunun böyle olabileceği korkusunu doğurmuştu. Burjuva karşıtı, psişik, serbest oyunlar olarak Dada'da açıkça ortaya çıkan, us dışına yönelik ilgi artık sistematik bir şekilde araştırılmaktaydı. Askerliğini savaş sırasında Fransız ordusunda sıhhiye er olarak yapan Breton, Sigmund Freud'un kuramları hakkında bilgi edinmişti. Freud'un yapıtları Fransızcaya ilk olarak 1920'lerin başında çevrilmişti. Breton ve arkadaşları bilinç dışına ilişkin bu bilimsel düşünceyi kendi şiir amaçları için benimsediler; yazının, yerleşmiş herhangi bir fikrin yokluğunda hızla aktığı otomatik yazı tekniklerini Freud'cu serbest çağrışım modeli üzerinden geliştirdiler (Hopkins, 2006: 36-37).

Dadanın küçük gruplara bölündüğü ve Breton'un us dışına yönelik eğilimleri tek bir etiket altında toplamayı düşündüğü bu süreçte, sürrealist gurupların da oluşmaya başlaması fazla zaman almamıştır. Haziran 1924'de Litterature'un son sayısı yayımlanmış, Sürrealizmin kurmay heyeti Centrale Surrealiste (Merkezi Gerçeküstücülük) oluşmuş ve 1 Aralık 1924'ten itibaren de dünyanın en şaşırtıcı dergisi olan La Révolution Surréaliste (Sürrealist Devrim) yayımlanmaya başlamıştır. Breton ilk manifestosunu burada yayımlamış ve böylece sürrealizm sanat yaşamına başlamıştır (Passeron, 1982:11).

Sürrealizm Öncesi Seramik Sanatının Modernleşme Serüveni

Günümüz seramik sanatının ortaya çıkma sürecinde, Modern Sanat'ın başlangıcıyla kazanılan ivmenin de etkisiyle, bir tür gelenekten kopuş, yenilenmeyi ve çağa uyum sağlamayı beraberinde getirmiş, seramik plastik sanatlarda bir ifade aracı olarak kabul görmeye başlamıştır. 1900'lü yılların sonlarına kadar işlevleri sayesinde saraylardan sıradan halkın evlerine kadar giren seramiğin üretimi, sanayi devriminin etkisiyle değişen toplumsal sınıf hareketliliği yüzünden sekteye uğramıştır. Köylerden şehre doğru gerçekleşen göç, küçük atölyelerde elde üretilen

[2] De Literatture : André Breton, Philippe Soupault ve Louis Aragon tarafından düzenlenmiş bir edebiyat dergisidir.
[3] Belirsiz veya puslu hareket.

seramik formların azalmasına, şehirdeki üretimin de daha nitelikli olarak karşımıza çıkmasına sebep olmuştur. (İnal, 2006:100)

19.yy.da Endüstri Devrimi ile gerilemeye başlayan el sanatları önce Arts & Crafts hareketi, ardından da Bauhaus okuluyla yeniden canlandırılmaya ve daha nitelikli hale getirilmeye çalışılmıştır. 19.yy'ın sonlarına doğru Batı dünyasının, Uzakdoğu geleneksel seramik yapım tekniklerini öğrenmesi ile Uzakdoğu seramiklerine ilgi artmış ve 1920'lerden itibaren batılı seramikçiler Çin ve Japon seramiklerinin üretim tekniklerini incelemeye başlamış ve bu seramikleri yeniden üretmek için yeni adımlar atmışlardır.

Özellikle 1887 doğumlu Bernard Leach 1909 yılında Japonyaya giderek 18. yy çömlekçilik geleneklerini benimseyerek İngiltere'ye dönmüş ve Victoria döneminin abartılı bezemelerine tepkiyle doğunun yalınlığına yönelmiştir. Leach'in sanat felsefesi sanat çevrelerinde "Anglo-oryantalizm" olarak tanımlanır. Genel hatlarıyla Doğu'yu, bir öykünme biçimi olarak değil, bir anlama çabasıyla ele alma ve Batı'nın kimi unsurlarıyla beraber sunma kaygısı olarak özetlenebilir. Leach Çin, Kore, Japon ve Ortaçağ İngiliz biçimlerinden etkilenerek eserler üretmiştir. (Erbay Aslıtürk ,2014: 28-29-30) Leach'in bu dönemde başlattığı hareket Peter Voulkous, Lucie Rie, Hans Coper gibi sanatçıların da tanınırlığını artırmış ve bu isimlerin öncülüğünde seramiğin önceki dönemlerden farklı olarak bir sanat dalı olarak algılanmasını da sağlamıştır.

1950'lerde yaratılan bu farklı bakış açısından ötürü, Avrupalı ressamlar arasında seramiğe karşı ilgide de bir patlama yaşanmıştır. Seramik modern sanata öncelikle malzeme olarak girmiş, daha sonraları seramik sanatı tarihinde, Picasso, Chagall, Matisse, Miro gibi dev ustaların, seramik malzemesini kullanmasıyla birlikte dünyada çağdaş boyuta yönelik ilk eserler yaratılmıştır. Bu dönemde seramik sanatına olan ilginin artmasında Picasso'nun bir çömlekçi kasabası olan Vallauris'da yapmış olduğu çok sayıdaki üretimlerin büyük payı olduğu söylenebilir. Ünlü ressamların da seramik yapmaya başlamasıyla, seramik sanat çevrelerinde farklı bir bakış açısıyla ele alınmış ve kullanım eşyası olmaktan çıkarak plastik sanatlarda çağdaş bir ifade aracına dönüşmüştür. Seramik malzeme üzerine hâkimiyetleri yetersiz olan pek çok ressamın seramikçiler ile işbirliği yaptığı görülmüş olsa da bu çalışmaların hiçbiri, Katalan sanatçı Josê Lorens Artigas'ın 1920'lerde Dufy ile Fransa'da, daha sonra da Miro ile yaptığı seramikler (Resim 1-2) ve 1947'de Picasso'nun Vallauris'de Madoura atölyesinde sürdürdüğü çalışmalar kadar etkili olamamıştır (Resim 3-4) (Tizgöl, 2008:90-91)

Resim 1. Miro-Artigas ortak çalışması, renkli figürlü tabak, 1956

Resim 2. Miro-Artigas ortak çalışması, çift taraflı dikdörtgen figür.

Resim 3. Picasso'nun Madoura atölyesiyle işbirliği yaparak ürettiği vazo, tabak ve sürahi örnekleri

Resim 4. Picasso'nun Madoura atölyesiyle işbirliği yaparak ürettiği tabak, kâse ve sürahi örnekleri

Sürrealizm Sanat Akımının Günümüz Seramik Sanatı Üzerindeki Etkileri

19. yüzyılın en çok ses getiren sanatsal hareketlerinden biri olan sürrealizmin günümüz seramiklerine yansıması doğrultusunda seramik ve sürrealizm ilişkilendirildiğinde, sürrealizmin temel taşını oluşturan mizah, çocuksuluk, oyun, gerçeği olduğundan farklı yansıtmak, karikatürize etmek gibi pek çok kavramın tıpkı diğer sanat alanlarında olduğu gibi, seramik malzemeyle de somut olarak ifade bulduğunu görürüz.

Günümüzde özellikle sahne ve görüntü sanatları aracılığıyla kitlelere daha çok ulaşma imkânı olan gerçeküstü anlatımcılık diğer sanat dallarında da halen ifade aracı olarak aktif bir biçimde kullanılmaktadır. Seramik sanatında da çağdaş örneklerine sıklıkla rastladığımız sürrealizmin izlerine günümüzde pek çok sanatçının eserinde rastlamak mümkündür. Örneğin seramik heykellerini üretirken tüm kuralları bir kenara atan Mitchell Grafton'un form ve fonksiyon ilişkisini kusursuz bir şekilde harmanladığı, sanatsal birer nesne olarak kullanılabileceği gibi fonksiyonel olarak içecek ikram etmek için de kullanılabilinen Face Jug (Yüz Sürahisi) adını verdiği sürahi formlarında veya fütüristik ve sürrealist unsurları harmanladığı kaplarında (Resim 5-6) sürrealizmden gelen mizahi tavrın yanı sıra grotesk bir üslup taşıyan öğeler rahatlıkla seçilebilirken (Nessworthy, 2015), Maria Rubinke'nin ilk bakışta bizi dehşete düşüren porselen bebekleri idealize dünyadan çıkıp, sanatçının bilinçaltının tutkusuyla savaşmak zorunda kalan ve masumiyetlerinin riske atılması pahasına çeşitli felaketlere maruz bırakılmış, parçalanmış, deforme edilmiş, şekilde betimlenmiştir. Rubinke bu şekilde bilinçaltındaki şiddeti porselen malzemenin dekoratif zarafetine tezat oluşturacak kadar kanlı bir görüntüyle ortaya koyar (Resim 7)

Resim 5-6. Mitchell Grafton'un gerçeküstü unsurları kullandığı seramik kaplar.

Resim 7. Maria Rubinke, Open Minded (Açık Fikirli) 2011

Livia Marin'in günlük hayatta görmeye alışık olduğumuz seramik objeleri ise, incelikle boyanmış Çin porselenlerinden kopyaladığı desenler ile dekorlayarak oluşturduğu göçebe desenler isimli serisiyle karşımıza geleneksel tavrın sürreal yansımaları olarak çıkmaktadır (House of Propellers, 2015) ("Seri üretim nesneler, standardizasyon ve küresel dolaşımın hakim olduğu bu dönemde, maddi objelerle kurduğumuz iletişimin doğasını sorgulamak için (deMilked, 2015) gündelik hayattan seramik nesneleri kullandığını belirten sanatçının "Göçebe Desenler" serisindeki kırıklar ölüm ve kayıpları sembolize ederken, sanatçının nesneleri tamir edip incelikle çalışarak benzersiz sanat eserlerine dönüştürmüş olması da ilgi ve devamlılığı ön plana çıkarır. Genellikle tekrarlardan yararlanan sanatçının işlerinde özellikle sürreal etkilerin ön plana çıktığı açıkça görülmekteyken. (House of Propellers, 2015) (Resim 8), Androgony serisinde, çift cinsiyetli kadın ve erkeklerin karikatürize edilmiş portrelerini abartılmış halleriyle bize yansıtan Sergei Usipov'un, adeta bir tuval gibi kullandığı ve olması gerekenden çok daha büyük ebatlarda ürettiği bu heykellerin sürreal baştan çıkarıcılığı bizi sanatçının betimlediği karakterlerinin derinliklerine inmeye sürüklemektedir (Schwartz,2010:23-27)(Resim 9-10) Androgony serisinin yanı sıra ayrıca yine Sergei Usipov'un "Humanimals" adını verdiği porselen çamurundan yapılmış ve boyları 35,5 ile 39,5 cm arasında değişen insan hayvan arası heykellerden oluşmakta olan serisinin de yine sürreal özellikler taşıdığı gözlemlenmektedir. Heykellerin, hepsinin üzerinde çizgili kısa pantolonları ve pelerinleri olmasının yanı sıra, çelik gibi delici bakışlara sahip oldukları görülebilir. Bakıldığında cinsiyetleri yine tam olarak belli olmayan bu serideki heykellerin, bu özelliklerinin yanı sıra hangi yaş grubuna ait olduklarına karar vermek de oldukça zordur. (Mocoloco, 2014) (Resim 11)

Resim 8. Nomad Patterns (Göçebe Desenler) ,2012, Seramik, Alçı, Serigrafi Baskı.

Resim 9-10. Party Dress (Parti Elbisesi),2008, Stoneware, Sır altı, 85 x 43 x 30.4 cm

Resim 11. Humanimals, soldan sağa, Alıcı(Recipient), Gelecek (Future), Gezgin (Traveler) ve Güçlü (Strong) , Porselen , Sır Altı, 2011.

Yine seramik malzemeyi kullanarak izleyicinin iştahını kaçıracak türden rahatsız edici sofra takımları tasarlayan, zaten ürkütücü heykelleriyle bilinen Ronit Baranga 2010 tarihli Self Feeding ismini verdiği serisinde, gerçekçi ağız ve parmaklarla mutfak eşyalarını ürpertici yaratıklara dönüştürmeyi başarmıştır. (Boredpanda, 2011)(Resim 12) Eserlerinde " ağızları" insanın iç dünyası ve kendisini çevreleyen dış ortam arasında birer sınır kapısı olarak kullandığını söyleyen sanatçı, insanların iç dünyalarındaki daha derin katmanlara ulaşabilmek, hayattaki sınırlar ve kapılarla basa çıkabilmek için bazı işlerinde ağız metaforunu kullandığını belirtmiştir . (Ronit Baranga, 2015) (Resim 13)

Resim 12. Self Feeding (Kendinden Beslenme) , 2010

Resim 13. Crowd (Kalabalık), 2010

Hong Kong'lu sanatçı Johnson Cheung-Shing Tsang 'in genellikle gerçekçi heykel tekniklerinin sürreel bir hayal gücüyle birleştiği heykeller yaratır. Ulusal ve uluslular arası pek çok ödüle sahip olan sanatçı bu heykelleri yaratırken de genellikle insani unsurları nesnelerle birleştirmeyi tercih etmiştir .(Art Works of Johanson Tsang, 2011) 2002 yılında Yuanyang serisini yaratan Tsang 'in, bu serisinin en bilinen parçalarından biri de Yuanyang II isimli eseridir.(Resim 14). Yuanyang serisinden sonra seramik malzemeye daha çok yoğunlaşan sanatçı, çamurun sıçrama hareketleri üzerine çalışmalarını sürdürmüştür. On yıllarca süren porselen çamuru

ile yaptığı çalışmalarının sonucunda anı yakalamayı başardığı Bowls of Fantasy (Fantezi Kaseleri) (Resim 15) , ve Splash of Wonder (Mucizenin Sıçrayışı) (Resim 16) serilerinin de sürreal etkiler taşıdığı görülmektedir. (Hong Kong. COEFFİCİENT OF EXPANSION. , 2014)

Resim 14 . Yuanyang II 118 x45 x24 cm, Stoneware, 2002

Resim 15. Bowls of Fantasy (Fantezi Kaseleri), 32×61×136 cm, Yingge Seramik Müzesi, Taiwan, 2011

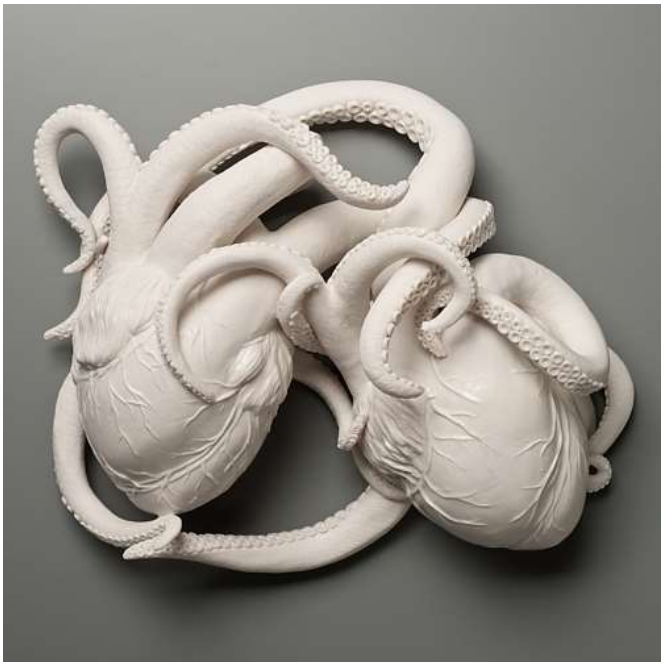

Resim 16. Splash of Wonder (Mucizenin Sıçrayışı),124×38×18 cm, 2012

Genellikle porselen çamuru kullanarak çalışmalarını sürdüren Amerikalı sanatçı Kate MacDowell 'ın eklemli ve girift heykelleri ise insan ilişkilerindeki kırılganlığı bize yansıtır. İnsanın psikolojik ve fiziksel âlemde hayvanlarla sürekli iletişim içinde olduğunu ve hayvanların mistik birer sembol olarak hayatımızda ve bilinçaltımızın katmanlarında derin bir yer kapladığını belirten sanatçının eserlerinde hayvan figürleri kullanması bilinçaltının dışa vurumu olarak yorumlanabilir. (Mindy Solomon Gallery, 2015) Sanatçı genellikle bitki insan ve hayvan formlarını bir arada kullanarak sürreal çalışmalar üretmektedir. (Resim 17-18)

Resim 17. Canary 3 (Kanarya 3), Elle Şekillendirme , Porselen ,34,3 x 31,7x 15,2 cm ,2009

Resim 18. Entangled (Çapraşık), Elle Şekillendirme , Porselen, 31,7 x 25,4 x 11,4 cm , 2010

Tüm bunların yanı sıra , vitrifiye ürünlerini de sanatsal işlerinde kullanan, geliştirdiği bu serinin bir gün kendisine hediye edilen kırık bir bide ile başladığını ve sürreel eğilimler taşıyan seramiklerinin de bu aşamadan sonra gelişim göstermeye başladığını belirten Vilma Villaverde'nin endüstriyel ve sanatsal öğeleri birarada başarıyla kullandığı sıradışı heykellerinin belirgin sürrreal öğeler taşıdığı rahatlıkla görülebilmektedir. (Vilma Villaverde Ceramist. , 2012) (Resim 19)

Resim 19. Sergiden görüntü, J. C. Riedel Galeri , Fransa ,Paris , 1995

SONUÇ

Sanatçı genel anlamıyla içinde yaşadığı toplumu ve dünyayı algılama şeklini eserlerine yansıtır. Her sanat yapıtı oluşturulduğu çevrenin sosyokültürel etkilerini üzerinde taşır. Sanatçıyı besleyen kaynaklar, eserlerin üretilmesinde büyük söz sahibidir. Genel olarak sanat, duyguların, yaşanmışlıkların ve etkilenimlerin sanatçının iç dünyasında süzgeçten geçirildikten sonra izleyiciye yansımasından ibarettir.

İnsanın çevresindeki olay ve durumlara karşı geliştirdiği bitip tükenmez başkaldırı eylemi, sanatta da yeni anlatım dillerinin gelişmesine sebebiyet vermiştir. Değişen hayat şartlarına, olaylara ve durumlara verilen yeni tepkiler, değişen değer yargıları, dönemin savunulan gerçeklerini yansıtan, sanatsal üsluplar ortaya çıkmasına neden olur. Sanatçılar değişen toplumdan aldığı etkiler sonucu var olan bütüne kendi yöntemi ve diliyle yeni birimler ilave eder.

Sanatçının kendini ifade etmesi ve biriktirdiklerini izleyicisine etkin bir şekilde yansıtması aşamasında seçilen malzemenin de önemi büyüktür. Bu bağlamda binlerce yıldır çeşitli amaçlarla insanlık tarihine hizmet eden seramik malzemenin, bu süreç içerisinde ağırlıklı olarak günlük ihtiyaçların karşılanması amacıyla kullanılmış olması, doğal olarak bir algı kısıtlanmasına sebebiyet vermiştir. Bu kısıtlanmanın beraberinde getirdiği katı değer yargıları, seramik malzemenin sanatsal açıdan kendisine yeni bir kimlik edinme serüveninde zorlu yollardan geçmesine sebep olmuştur. Fakat seramik sanatı uzun modernleşme serüveninin ardından, artık günümüzde çok yönlü bir yapılanma sergilemeye başlamıştır. Günümüz sanatçıları hem teknik hem sanatsal açıdan kullandıkları malzemenin sınırlarını zorlamaya devam etmektedir.

İki savaş arasında gelişim gösteren sürrealizm sanat akımı, savaş sonrası değişen dünyanın gerçeklik olgusuna verilen ve isyan niteliği taşıyan bir tepkidir. İnsan bilincinin kasıtlı olarak saf dışı bırakılmasını ve bilinç dışı öğelerin ön plana çıkarılmasını öngören sürreal sanat bu tavrı ile günümüz seramik sanatçıları tarafından benimsenmiş ve çalışmalarında etkisini göstermiştir. Seramik malzemenin plastikliği sürreal tavrı benimseyen sanatçılar için bir avantaja dönüşmüş ve böylece sürreal sanat olgusu yeni bir ifade alanı bulmuştur. Bu bağlamda hayal gücüne hak ettiği değeri geri vermemiz gerektiğini bize şiddetle vurgulayan 20 y.y.'ın en çok ses getiren sanat akımlarından biri olan sürreal sanatın, günümüz seramik sanatı üzerindeki süregelen etkisi halen görülebilmektedir. Sadece sanat ve tasarım açısından değil, düşünsel dünyamızın da gerçeküstü düzeyde yaşamaya ve kurgulanmaya evrildiği günümüz dünyasında gerçeküstü sanat pratik hayattaki yaşantımıza ve salt gerçeklere karşı bir kaçış noktası olarak kalacaktır.

KAYNAKLAR

Kitaplar

Erbay Aslıtürk, G. (2014). 20.Yüzyılda Türk Seramik Sanatı. İstanbul : Gece Kitaplığı.

Hodge, S. (2016). *Gerçekten Bilmeniz Gereken 50 Sanat Fikri.* (E. Gözgü, Çev.) İstanbul: Domingo Yayıncılık.

Hopkins, D. (2006). çev Suat Kemal Angı, Dada Ve Gerçeküstücülük, Birinci Basım , Ankara: Dost Kitapevi Yay.

Ansiklopediler

Passeron, R. (1982). çev Sezer Tansuğ, Sürrealizm Sanat Ansiklopedisi, Birinci Basım , İstanbul: Remzi Kitapevi

Online makale

İnal, İ. (2006). "20. Yüzyıl'da Yeni İfade Arayışları ve Seramik Sanatı". Sanat/Art Dergisi, Sayı 13, Ocak/Şubat 2006, ss. 100-107. Erişim tarihi: 1 Mart 2015,http://www.serfed.com/content_files/dergi/13/15sanat03.pdf

Schwartz, J. (2010). "Transplanted and Transformed". Ceramics: Art and Perception Dergsi, Sayı 82, ss.23-27 . Erişim tarihi: 7 Mayıs 2015, http://sergeiisupov.com/wp-content/uploads/2011/07/9_isupovtakamori_82de1.pdf

İnternet Yayınları

Nessworthy, C. (20 Mayıs 2014). "The Funny but Functional Fantasy World of Potter Mitchell Grafton". Erişim tarihi: 20 Mayıs 2015, Mayhem and Muse: http://mayhemandmuse.com/the-funny-but-functional-fantasy-world-of-potter-mitchell-grafton

Yazarsız. (6 Mayıs 2013). "Seramik Sanatı ve Seramik Sanatının Tarihçesi". Erişim tarihi: 1 mart 2015, *REİTİX*: http://www.reitix.com/Makaleler/Seramik-Sanati-ve-Seramik-Sanatinin-Tarihcesi/ID=128

Yazarsız (tarih yok). "Livia Marin-Broken Things". Erişim tarihi: 5 Mart 2015, House of Propellers: http://www.houseofpropellers.com/docs/livia_marin.html

Yazarsız (2011). "Creepy Tableware By Ronit Baranga". Erişim tarihi: 12 Mayıs 2015, Boredpanda: http://www.boredpanda.com/creepy-tableware-by-ronit-baranga/

Yazarsız (2012). "Vilma Villaverde". Erişim tarihi: 15 Mayıs 2015, Vilma Villaverde Ceramist: http://vilmaceramista.wixsite.com/villaverde/portfolio

Yazarsız (tarih yok). "Kate MacDowell-Completely Exposed". Erişim tarihi: 16 Mayıs 2015, Mindy Solomon Galery: http://www.mindysolomon.com/exhibits/ex_katemacdowell/index.php?artist=Kate%20MacDowell

Yazarsız (28 Eylül 2011). "Profile of Johnson Tsang". Erişim tarihi: 15 Mayıs 2015, Art Works of Johnson Tsang: https://johnsontsang.wordpress.com/2011/09/28/profile-of-johnson-tsang/

Yazarsız (20 Mayıs 2014). "JOHNSON TSANG – Hong Kong". Erişim tarihi: 15 Mayıs 2015, COEFFİCİENT OF EXPANSION: http://jccbindonesia.org/participants/bio/johnson-tsang-hong-kong/

Yazarsız (tarih yok). "RONİT BARANGA". Erişim tarihi: 11Mayıs 2015, RONİT BARANGA: http://www.ronitbaranga.com/about.htm

Yazarsız (tarih yok). "Livia Marin-Broken Things". Erişim tarihi: 5 Mart 2015, House of Propellers: http://www.houseofpropellers.com/docs/livia_marin.html

Yazarsız (tarih yok). "Melting Porcelain Art By Livia Marin". Erişim tarihi: 5 Mart 2015, deMilked: http://www.demilked.com/melting-porcelain-nomad-patterns-livia-marin/

Yazarsız (31 Aralık 2014). "Humanimals by Sergei Isupov". Erişim tarihi: 5 mayıs 2015, Mocoloco: http://mocoloco.com/humanimals-by-sergei-isupov/

Tez

Tizgöl,K. (2008). *Sanatta Minimalizm ve Günümüz Seramik Sanatına Yansımaları.* (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü

GÖRSEL KAYNAKÇA

Resim 1. Miro-Artigas ortak çalışması, renkli figürlü tabak, 1956

Kaynak: http://www.criticalceramics.org/oldsite/reviews/shows/miro/miro3.htm

Erişim Tarihi: 27.02.2015

Resim 2. Miro-Artigas ortak çalışması, çift taraflı dikdörtgen figür.

Kaynak: https://www.pinterest.com/pin/439030663649413751/

Erişim Tarihi: 27.02.2015

Resim 3. Picasso'nun Madoura atölyesiyle işbirliği yaparak ürettiği vazo, tabak ve sürahi örnekleri

Kaynak: https://one1more2time3.files.wordpress.com/2014/07/9picasso0210.jpg

Erişim Tarihi: 02.03.2015

Resim 4. Picasso'nun Madoura atölyesiyle işbirliği yaparak ürettiği tabak, kâse ve sürahi örnekleri

Kaynak: https://one1more2time3.files.wordpress.com/2014/07/12picasso0186.jpg

Erişim Tarihi:02.03.2015

Resim 5. Mitchell Grafton'un gerçeküstü unsurları kullandığı seramik kaplar.

Kaynak:http://1.bp.blogspot.com/M82C8ErqKPM/TpOMDSbAYI/AAAAAAAAD6Y/p6O7ER5Wbsk/s1600/DSCF3568.JPG

Erişim Tarihi: 07.05.2015

Resim6. Mitchell Grafton'un gerçeküstü unsurları kullandığı seramik kaplar.

Kaynak:http://68.media.tumblr.com/bda1e57b3d0b6d7e8aa1b177793ad13c/tumblr_n2a0mo68xS1rlaql2o3_1280.jpg

Erişim Tarihi: 07.05.2015

Resim 7. Maria Rubinke, Open Minded (Açık Fikirli) 2011

Kaynak: http://cdn.emptykingdom.com/wp-content/uploads/2013/05/Maria-Rubinke_web1.jpg

Erişim Tarihi:19.05.2015

Resim 8. Nomad Patterns (Göçebe Desenler) ,2012, Seramik, Alçı, Serigrafi Baskı.

Kaynak: http://beautifuldecay.com/2015/10/06/livia-marin-ceramics-melt-away-beautiful-puddles/

Erişim Tarihi:05.03.2015

Resim 9. Party Dress (Parti Elbisesi),2008, Stoneware, Sır altı, 85 x 43 x 30.4 cm

Kaynak: http://sergeiisupov.com/works/past/androgyny#jp-carousel-565

Erişim Tarihi:07.05.2015

Resim 10. Party Dress (Parti Elbisesi),2008, Stoneware, Sır altı, 85 x 43 x 30.4 cm

Kaynak: http://sergeiisupov.com/works/past/androgyny#jp-carousel-566

Erişim Tarihi:07.05.2015

Resim 11. Humanimals, soldan sağa, Alıcı(Recipient), Gelecek (Future), Gezgin (Traveler) ve Güçlü (Strong) , Porselen , Sır Altı, 2011

Kaynak:http://sergeiisupov.com/works/past/humanimals#jp-carousel-608

Erişim Tarihi:08.05.2015

Resim 12. Self Feeding (Kendinden Beslenme) , 2010

Kaynak: http://www.ronitbaranga.com/internal.htm?14

Erişim Tarihi:11.05.2015

Resim 13. Crowd (Kalabalık), 2010

Kaynak: http://www.ronitbaranga.com/internal.htm?08

Erişim Tarihi:11.05.2015

Resim 14 . Yuanyang II 118 x45 x24 cm, Stoneware, 2002

Kaynak: http://blogrope.com/11-unthinkable-sculptures-by-johnson-tsang/

Erişim Tarihi:12.05.2015

Resim 15. Bowls of Fantasy (Fantezi Kaseleri), 32×61×136 cm, Yingge Seramik Müzesi, Taiwan, 2011

Kaynak: http://blogrope.com/11-unthinkable-sculptures-by-johnson-tsang/

Erişim Tarihi:12.05.2015

Resim 16. Splash of Wonder (Mucizenin Sıçrayışı),124×38×18 cm, 2012

Kaynak: http://blogrope.com/11-unthinkable-sculptures-by-johnson-tsang/

Erişim Tarihi:12.05.2015

Resim 17. Canary 3 (Kanarya 3), Elle Şekillendirme , Porselen ,34,3 x 31,7x 15,2 cm ,2009

Kaynak: http://www.katemacdowell.com/canary3.html 1

Erişim Tarihi:05.05.2015

Resim 18. Entangled (Çapraşık), Elle Şekillendirme , Porselen, 31,7 x 25,4 x 11,4 cm , 2010

Kaynak: http://www.katemacdowell.com/entangled_top.html

Erişim Tarihi:15.05.2015

Resim 19. Sergiden görüntü, J. C. Riedel Galeri , Fransa ,Paris , 1995

Kaynak:http://www.icaa.org/en/user_production_show.asp?ID=1936&username=VilmaVillaverde

Erişim Tarihi:09.05.2015